

PESTI SÓLET

A DOHÁNY UTCAI KÖRZET HAVILAPJA

WWW.DOHANY-ZSINAGOGA.HU

Zsidó Kulturális Fesztivál (14-15. oldal)

A hetedik Te magad légy - könyvrészlet (12. oldal)

Fotó: Krasznai-Nehrebeczky Mária

Miniszterelnökök a Dohányban

(3. oldal)

A legfájdalmasabb zsidó gyásznap, Áv hó 9

Sívó ószor Bötámmuzkor törtek össze a kötáblák, megszűnt az állandó áldozat, Aposztumusz elégette a Tórát, és bálványt állítottak a Szentélybe, s omlottak le Jeruzsálem falai. Három hétig tartott a város teljes bevétele, s a gyászos végű ostrom emlékére, tilos azóta három hétig esküvőt, nagyobb ünnepséget tartani. A napokban érünk e három hét végére, a legfájdalmasabb zsidó gyásznaphoz.

Mózes, mikor megpillantotta az aranyborjút, mely körül az Egyiptomot éppen csak elhagyó zsidók táncoltak és ünnepeltek, szegényében és felgerjedt haragjában összetörte a kötáblákat. Az időpont a Tóra kronológiájából könnyedén kiszámítható: Támmuz 17-e.

A Szentélyben minden nap két állandó áldozatot mutattak be. E napon már nem jutott elegendő állat, hogy a papok végezzék kötelességüket. A bölcsek véleménye megoszlik, hogy ez az első vagy a második szentély idejére vonatkozik-e.

A városfalak ledöntése már Titus „dicsőséglistáját” gyarapítja. A római seregek, megelégedve a zsidó „lázongásokkal”, hadjáratot indítottak Jeruzsálem ellen, végül elpusztították a második Szentélyt.

A három hét végeztével köszönt be a legjelentősebb zsidó gyásznapi, Áv hó kilencedike (héberül Tisó böÁv), amikor nem eszünk és nem iszunk semmit, előző este napnyugtától másnap estig, 25 órán keresztül. Megjegyzendő, hogy már az évforduló előtt is kilenc napon át (szombat kivételével) részleges böjt van, nem eszünk ilyenkor húst. Ez

az úgynevezett nájntég, a kilenc teljes nap. A szomorú történelmi események úgy hozták, hogy mind a két Szentély (időszámításunk előtt 586-ban, illetve időszámításunk szerint 70-ben) ezen a napon pusztult el. Ezen a böjtnapon egy sor tragikus történelmi eseményre is emlékezünk. Bár a midrási legenda úgy tartja, e napon születik a Messiás, aki Izrael végső megváltását hozza el, az elmúlt három és félezer

év során ez a nap rengeteg bajt, veszteséget és pusztulást hozott a zsidóság számára.

I. ten ezen a napon döntötte el, hogy a kémek által lángra lobbantott kételkedés miatt negyven évig kell őseinknek vándorolniuk a pusztában, hogy egy új nemzedék jusson csak be Kánaánba, az ígért földjére.

I. e. 586. – az első jeruzsálemi tem-

1290. – I. Edward angol király aláírja a zsidók száműzéséről szóló dokumentumot Angliában.

1492. – A zsidók kiűzetése Spanyolországból (Alhambrai dekrétum).

1914. – Az első világháború kezdete.

1942. – Megkezdődik a tömegmészárlás Treblinkában.

Ezen események nem feltétlenül pontosan Áv hónap kilencedikén történtek, ám a zsidó hagyomány azt tartja rólok.

A böjt előestéjén a férfiak nem vesznek bőrcipőt, hanem gumi- vagy vászon lábbeliben, esetleg a nélkül ülnek a zsinagógában alacsony padokon, s a gyász jeleivel és körülményeivel mondják el ősi, szomorú dallammal Jeremiás Siralmait, az Échót, másnap reggel pedig kinajszokat, gyászénekeket, köztük a középkor legnagyobb héber költőjének, Juda Halévinnek híres Cionidait. Le vesszük a prajcheszt, a

plomot kifosztották, és porig égették a babilóniaiak.

I.sz. 70. – a második templomot a rómaiak, a Titus vezette légiók rombolták le.

I.sz. 135. – A rómaiak leverték a Bar Kochba-lázadást, Bar Kochbát megölték, az utolsó erődöt, Betár várát is e napon foglalták el.

A templomok lerombolása egyben mindkét zsidó állam megszűntetésével volt egyenlő. A zsidókat kiűzték országukból. A hagyomány azt is tartja, hogy Józsefet ezen a napon adták el Egyiptomba rabszolgának, közvetve tehát a nép egyiptomi rabszolgasága is ezen a napon dőlt el. A történelem további tragikus eseményekkel mélyítette e nap jelentőségét, ezek közül:

1095. – Az első keresztes háborúról dönt II. Orbán pápa a clermont-i zsinaton.

frigyszekrény függönyét, és a bima terítőjét. A táliszt és a tfilint nem vesszük föl reggel, csak délután.

Tisó böÁv teljes böjtnapi, vagyis 25 órán keresztül nem eszünk és nem iszunk. Másnap délig nem eszünk húst és nem iszunk bort, mert a Szentély egészen addig égett. Nem tanulunk Tórát, mert az megörvendeztet a szívet.

A tisztasági mosdáson kívül tilos a fürdés, mosakodás. Tilos a házasság is. Tisó böÁv után megváltozik a hónap elnevezése: Mönáchém Áv, vagyis vigasztaló Áv lesz a neve. Régi szokás az is, hogy ilyenkor felkeressük a temetőt, de ezúttal nem a rokoni sírokat látogatjuk meg, hanem az ott elhelyezett emlékműveket és a nagy rabbik sírjait keressük fel.

I M A R E N D

Hétköznap: 7:30-kor kezdünk reggel, az esti ima időpontja 18:00 óra, helyszín a Talmud-Tórában.

Az esti ima előtt fél órával, sakk, kártya, kávé és tea várja híveinket!

Péntek esti ima: 18:00-kor a Dohány Templomban.

Szombat reggeli ima a Dohány Templomban: Sachrisz: 9:30

Tóraolvasás: 10:00 Muszáf ima: kb. 10:45

Vasárnap reggeli ima: 8:00-kor, esti ima: 18:00-kor, mindkettő a Talmud Tórában.

A péntek esti kiddust, illetve a szombat délutáni sálesüdeszt szintén a Talmud-Tórában tartjuk.

Sálesüdeszek kezdete a következő hetekben:

18:00

Répás Péter: Öt hónap munka az egyórás látogatás mögött

A történelem során először járt egyszerre két regnáló miniszterelnök Benjamin Netanjahu (Izrael) és Orbán Viktor (Magyarország) július közepén a Dohány utcai zsinagógában, illetve a Goldmark-teremben. A látogatást láthatták élőben, a tévében, illetve olvashattak róla már a körzet honlapján (www.dohany-zsinagoga.hu) is. Ezért inkább „belestünk” a kulisszák mögé, és a szervezésről beszélt a Pesti Söletnek Répás Péter, az esemény főkoordinátora.

– Először is, maximális köszönet és elismerés a kollegáimnak, akik Angela Merkel fogadása után ismét kiválóan dolgoztak és segítettek – kezdte Répás Péter. – Egy látogatás csúcspontja, az amit mindenki lát, megjön a vendég, itt van, s távozik. De a szervezési munka lényegesen előbb kezdődik. Tavaly felreppentek hírek, hogy az izraeli miniszterelnök Magyarországra jön. Való, többször lehetett hallani, de ezúttal biztosnak tűnt, aztán 2016-2017 évfordulóján el is dőlt. Elsőre 2017 őszéről szólt az időpont.

– Mit jelent az, hogy felreppenek a hírek, lehetett hallani...?

– Különböző csatornákon kapunk jelzéseket, az izraeli nagykövetségen és kapcsolatokon át akár

a mendemondákig. Bár ezek félhivatalos infók, illik komolyan venni. Ha biztossá válik, hogy jön egy magas rangú vendég, kitaláljuk, mi az a programcsomag, amelyet kiajánlunk a nagykövetségnek, hogy küldje el a látogatást szervező kinti hivatalnak a javaslatainkat. Amikor belép a magyar külügy, mint hivatalos vendéglátó, felé is előállunk az ötleteinkkel. Aki csak az eseményt látja megvalósulni, el sem tudja képzelni, hányfajta lehetőséget dolgozunk ki, fontolunk meg, vetünk el, küldünk ki. Végül kevés marad, az sem feltétlen úgy, ahogy elképzeltük. Az elmúlt öt hónap nagyon kemény szervezési fázist ölel fel, ráadásul egyre több partnerrel kellett egyeztetni.

– Ezt hogy képzeljük el?

– Mint egy éttermi étlapot, összerakunk egy komoly menüt, és abból választják ki, ami megvalósítható. Csak kerítésen belüli – értsd Hitközségen belüli – programokat ajánlhatunk fel. Most 90 %-ban megállapodtunk, amikor jött egy lehetőség, majd döntés, hogy az izraeli miniszterelnök nem egyedül jön, hanem a magyar miniszterelnököt is vendégül láthatjuk. Ekkor teljes újratervezés indult be, alig tíz nappal a látogatás előtt és belépett a szervezésbe a magyar miniszterelnök stábjá is. Egy héttel a látogatás előtt tartottunk az érintett szervezetek képviselőivel egy hatalmas közös értekezletet, 30 emberrel, bejárásokkal. Ekkor alakult ki a program. S csak ezután küldhettük ki a 120-150 meghívót, amelynél figyelembe kellett venni a létező legkomolyabb biztonsági protokoll előírásait.

– Mi történt ezután?

– A kollegáimmal percre pontosan kiszámoltunk mindent, ki mikor, hova érkezik, hol áll meg a vendégek autója, kit, honnan kísérünk be. Előző nap pedig akár egy szindarabnál, főpróbát tartottunk. Heisler András, Frölich Róbert, Nádél Tamás fogadta a miniszterelnököket és feleségeiket játszó kollegákat. Végigvettük, hogy megérkezik Orbán Viktor, majd Benjamin Netanjahu két külön konvojval, két kiszállási ponton. Kipróbáltuk a technikát, mert be kellett világítani a terepet, hogy a tévések, fotósok dolgozhassanak, illetve a biztonsági szempontok miatt is. A kő lerakást is eljátszottuk, s hogy miként történik a fotózás, hogy kell a vendégnek ehhez fordulni.

– És jött az „előadás”...

– Be kellett léptetni a vendégeket és a sajtót, amit remekül megoldottak a kollegáim. Pedig egyik sem volt egyszerű, csak jelzésként, 16 kamera forgott a Goldmarkban. Ezen túl, fel kellett készülni a miniszterelnökök fogadására. Azt ígérték, összehangolják az érkezést, ám amikor fél nyolckor érdeklődtem, ki merre jár, kiderült, Orbán Viktor öt perc múlva a Dohány főbejáratánál lesz. Miközben rohantunk elé, megtudtam, Benjamin Netanjahu konvoja tartja magát a menetrendhez. A kettő között maradt 15-20 percünk, de ennyire lassan nem lehet sétálni, ezért bementünk egy időre a Dohány zsinagógába. Majd ki, az izraeli miniszterelnök elé, és vissza. Dr. Frölich Róbert és Heisler András mutatták meg a zsinagógát a vendégeknek és feleségeiknek. Orbán Viktor elmondta, már járt itt, de bármit szívesen hallgat, mert szereti az épületet. Míg Netanjahu a bimánál felnézett, s egy hangos „huha” mellett jelezte, mennyire megragadta a látvány. Így talán már nem csak adatokból tudja, hogy milyen monumentális a Dohány, hanem megtapasztalhatta. Miként így már érezheti, milyen jelentős zsidó élet volt Magyarországon.

– Történt valami váratlan?

– A Dohány után megmutattuk a temetőkeretet. Netanjahu viszont váratlanul elindult befelé, s fejet hajtott egy sírnál. Ezután a tervezett szerint, lerakták az emlékezés köveit az Emánuel emlékműnél, találkoztak néhány gyerekkel, hogy kicsit kilépjenek a megszokottból. Aztán a Goldmarkban elhangzottak a beszédek. A búcsúzásnál is eltértünk a forgatókönyvtől, mert az izraeli miniszterelnök jelezte, megnézné Herzl Tivadar emléktábláját, ahol szintén fejet hajtott. Majd nyilatkozott az izraeli sajtónak. S így ért véget a történelmi esemény, amelyen két miniszterelnök egy időben járt a Dohányban és a Goldmarkban.

(schiller)

Motorral az Óvároson át a Siratófalhoz

Előző számunkban már beszámoltunk a tucatnyi motoros, Ride4Solidarity nemzetközi túrája magyarországi szakaszáról, s néhány érdekességről. Az egyik főszervező, Horváth József beszámolója alapján bár jócskán a teljesség igénye nélkül, de bővebben olvashatnak erről.

Megírtuk, a június 13-án, Londonból indult túra apropóját több aktuális évforduló adta. Miért motorral? 1930-ban 11 motoros járta Európát, hogy sportolókat toborozzon az első, 1932-es Maccabi Játékokra, amely után ottmaradt az összes résztvevő – és élte túl a holocaustot...

– A túrát az interneten kezdeményezte Marco Maximilian Katz, Romániából. Elkészített egy honlapot, facebook oldalt, s megkeresett, lenne-e kedvem részt venni, illetve beszállnék-e a szervezésbe. Néhány hét gondolkodás után ígert mondtam – kezdte beszámolóját Horváth József. – Amerikából is bejelentkezett egy evangelista házaspár, hogy szívesen csatlakozna. Végül hatan jöttek, Amerika különböző pontjairól.

– Angliában, az ott lévő nyolc motorost fogadta a helyi „Mazsihisz” vezetője és a közösség, amelyhez 400 mindenféle zsinagóga tartozik, 400 ezer taggal! Az esemény után a szövetség elnöke, Jonathan Arkush vezetett ki minket Londonból kis robogóján. Aztán csatlakozott hozzánk a Berlinből induló három társunk Brüsszelben, itt a kisebbségi jogok uniós biztos, Vera Jourová várt volna ránk, ám az utolsó pillanatban el kellett utaznia, így a kabinetfőnöke, a cseh Daniel Braun helyettesítette. Meglepetésre, a találkozó nem csupán formalitás volt, hanem egyórás komoly beszélgetés következett.

– Németországban a kölni Harley klub 40 motorosa jött elénk a határra, s kísért tovább. Előbb egy báró látott vendégül, akinek nagyapja az 1920-as években a német Harley klub elnöke volt. S csalódást jelentett számára, hogy Harley és Davidson zsidó származása miatt Hitlerék bezárták klubot. A család ezért és a holocaust

miatt küldetésnek érzi, hogy gesztusokat tegyen a zsidóknak. Itt várt ránk egy Bundestag képviselő házaspár is. A hölgygel összefutottunk Izraelben is, a német Maccabi megemlékezésén, amikor meglátott minket rohant, hogy felülne az egyik motorra... Fogadott minket egy herceg is. Elmondta, a családnak a XV. századtól zsidó intézője volt. Később egyre több zsidó települt a faluba és éltek együtt. Máig fájlalják, hogy nem tudták megakadályozni, amikor elvitték őket... A már 80 fölött járó vendéglátó az életét tette fel arra, hogy segítsen a zsidóknak.

Fotó: Tracy Atkins

Előző számunkban beszámoltunk, hogy a túrán a három magyar mellett két német, egy svájci, illetve román motoros vett részt, arról is olvashattak, hogy milyen vegyes volt az összetétel. A legfiatalabb résztvevő 39, a legidősebb 73 éves múlt. Néhány érdekesség az amerikaiakról: az első levélváltás után megkérdezték tőlük, bírják-e a napi 350-400 kilométert. Azonnal érkezett a válasz, 1000 kilométerig jók. Nem meglepő, mert több amerikai szolidaritási túrán is részt vettek,

olyanon is, amely óceántól-óceánig tart, de teljesítették a „Never again” túrát is. Aztán egy étkezésnél arról beszélgetett a társaság, ki mivel foglalkozik. Akiről tudták, filmes annyit mondott, festegetni szokott. Kiderült, hollywood-i filmek művészeti vezetőjeként dolgozott. S megkérdezte: láttátok az E.T.-t? Nos, amikor a kisfiú a bicajon repül E.T.-vel, azt a jelenetet ő tervezte a díszletektől a kameramozgásokig. De a Karib-tenger kalózái egyik részének csatajelenete is a nevéhez fűződik – mindezt szerényen, falatozgatás közben.

– Münchenben jártunk a Maccabi klubnál, amelynek saját sporttelepe van, pályákkal, sportsarnokkal. Mindez magánadományokból jött létre, de a Bayern München is a támogatók között szerepel. Találkoztunk azzal, aki az 1972-es olimpiai játékok alatt az izraeli csapat tolmácsa volt. A merénylet éjszakáján a kapuig kísérté éppen a birkózókat, de az invitálás ellenére nem tartott velük a szállásukra, mert másnap korán kelt. Aztán...

Ezután Pozsony-Komarno-Budapest, majd Szeged volt az útvonal. A magyar-román határtól úgy közlekedtek, hogy előttük egy rendőrautó, mögöttük egy csendőrautó haladt szirénázva... A nagyváradi szíves fogadtatás után jött a motorosok által kedvelt Transalpina, amelyről tudni kell, többméteres hó borította még május elején, s ekkor kezdték takarítani. A 80 kilométeres út tengerszint feletti 150 méterről indul és egyre ritkuló növényzet mellett, egyre „durvább” serpentineken visz fel 2200 méterig. Pazar élmény!

Bulgária következett, Szófia érintésével, majd Görögország. A csapatot járt Larisszában a helyi zsidó közösségnél, amelynek tagjai elmondták, az ottaniak 95 % élte túl a holocaustot, mert elmenekültek a hegyekbe, s a görögök bújtatták őket. Míg Athénban két zsinagóga van egymással szemben, az egyik híveinek ősei a II. Szentély lerombolása után érkeztek, a másiké a XV. századi elűldözött spanyol zsidók utódai.

– Izraelben a bürokrácia miatt 9 órát vártunk Haifán a kikötőben, mire végre megkaptuk a motorokat. Ami ezután várt ránk, az kárpótolt ezért. Fantasztikus

helyeken jártunk, a Kineret tónál, vagy a Jeruzsálem környékén káprázatos hegyi utakon. Amikor a Maccabi megnyitójára mentünk a kíséző 90 izraeli motorossal, lezárták miattunk a forgalmas 1-es autópályát. Aztán amikor utolérték, lelkesen fotóztak, videóztak az autók-ból. Maga volt a csoda, mikor rendőri felvezetéssel begurultunk az Óvároson keresztül a Siratófalhoz... s az út végére értünk...

(schiller)

Három arany a Maccabi Játékokon

Az eddigi legnépesebb, magyar delegáció vett részt Izraelben a Maccabi Világjátékokon, melyen a 120 fős küldöttség 3 arany, 10 ezüst és 12 bronzérmet nyert. Jelen számban teljes oldalt szántunk az eseménynek, interjúval, érdekességekkel – nem miattunk nem jött össze...

A legnagyobb zsidó sporteseményen 40 sportágban, 80 ország majd 10 ezer sportolója állt rajthoz. Érkeztek Albániából, Jamaicából vagy éppen Marokkóból is. Míg Puerto Rico és Kína először szerepelt a Maccabiah-n.

A Világjátékokhoz talán legérdekesebb résztvevője a legendás brazil (az igazi) Ronaldo fia volt, aki – nem árulok el nagy titkot – a brazil labdarúgó csapat tagjaként utazott Izraelbe. A „kis Ronaldo”, Ronald nem zsidó, ám ő is, és édesanyja, – szintén kiváló labdarúgó (2003-ban a FIFA év női játékosa,) – Milene Domingues is a Sao Paulo Hebraica tagja, amely tipikus és Dél-Amerikában népszerű zsidó közösségi egyesület. Milene szerepel is a klub női labdarúgó csapatában. Ronald úgy került a brazil Maccabi válogatottba, mert nem voltak elegendő és ezért invitálták. Ne legyintsen könnyelműen senki! Édesapja, a kétszeres világbajnok Ronaldo, a Fenomén büszkén poszt-

olt Instagram oldalán a csapatról egy képet, amely hat óra alatt 40 ezer like-ot ért. S a következőt írta: „A brazil csapata, amely a Maccabi Világjátékokon képvisel bennünket. Hatalmas ölelés a fiamnak, Ronald Lima-nak. Sok szerencsét srácok!” No, de térjünk vissza a magyarokhoz! A Maccabi VAC küldöttsége 3 arany, 10 ezüst és 12 bronzéremmel térhetett haza. Kunos Zsuzsa, – aki nem mellékesen magyar bajnok is – négy éve a juniorok-, míg most a felnőttek karate küzdelmében állhatott a dobogó legmagasabb fokára. Szintén a karatésok között, kata-ban (formagyakorlat) nyert aranyérmet Sterck Laura, aki ugyancsak magyar bajnok. A harmadik győztes, Murina G. Dániel lett taekwondo-ban. Vívóink számtalan ezüst- és bronzérmet szereztek, de ezüstérmes lett a férfi vízilabda, illetve a bridzs csapat is. Boros Zsófi (triathlon, nyíltvízi úszás, női összetett) három ezüstöt is begyűjtött.

A kis Ronaldo a hátsó sorban, a kép jobb szélén, fejhallgatóval

A versenyek közben, Ramat Ganban, a Maccabi falu kertjében leleplezték a XX. században mártírhaltalt halt magyar zsidó sportolók emléket megőrkítő szobrot is. Az eseményen részt vett Heisler András is. A Mazsihisz elnöke ott volt a meg-

nyitón és több versenyen, eközben egyeztetett a 2019-es budapesti Maccabi Európa Játékokról is. Miként mások mellett tárgyalt Adi Jahalomi Moshe-val, a diaszpórai zsidó oktatás igazgatójával is.

MEGJELENT!

Róna Tamás és Nógrádi Gergely:
Sálom!
és

Mázel tov!
Zsidó hittankönyv I. és II. része

A köteteket legkényelmesebben
megrendelheti a
WWW.ZSIDOKONYVEK.HU
webshopban.

Az ár kötetenként
3570 Ft.-

Ünnepeink - színezőkönyv

A Zsidó ünnepek című színezőkönyv majd 30 rajzon keresztül ismerteti meg a gyerekekkel a zsidó ünnepeket és azok legfontosabb kellékeit. A kreatív alkotás mellett lehetőség nyílik beszélgetni az ünnepekről és memorizálni a látottakat. Trenderli, fánk, Megillah, Széder tál, kőtábla, sófár... mind-mind arra várnak, hogy a gyerekek megtöltsék őket színekkel!

Megrendelhető a **www.zsidokonyvek.hu**
webshopban.

Száz éve hunyt el Mai Manó

Mai Manó fényképésmester, szakíró, a gyermekfényképezés egyik legjobb hazai képviselője, 1885-től császári és királyi udvari fényképész. Kezdeményezője a Magyar Fényképészek Országos Szövetségének, alapítója és főszerkesztője A Fény című lapnak, amely 1906-ban indult s máig felülmúlhatatlan etalonja a fényképezési szaksajtónak

May Emmánuel született 1855-ben a zsidó származású Mai Henrik főreáliskolai tanár és Éliás Klára fiaként Pesten. Édesanyja halála után kimaradt a gimnáziumból, s tizennégy évesen inasnak állt Koller Péter Andrássy úti fényképész műtermébe. Két évig Grazban Leopold Bude-nél dolgozott, miközben magánúton leérettségizett. Mai, hogy tökéletesítse tudását, beutazta Németországot, Olaszországot, Franciaországot.

Nyolc évi tanulás és gyakorlás után 1878-ban lett Mai Manó önálló fényképésszé. A Vilmos császár út-Andrássy út sarkán, egy üres telken álló kis műteremházban dolgozott 1882-ig, amikor mennie kellett, mert ide épült az ún. Saxlehner-patikaház. 1885-ben már három-négy segéddel dolgozott.

Elsősorban a felső középosztályról, arisztokráciáról készítették műtermi portréikat, de korai riportjellegű felvételei is maradtak. Fotózta Kossuth Lajos temetését, a fiát, Kossuth Ferencet, de később a fiatal Bartók Bélát is.

1885-ben az évben alapító tagja a Fényképész Ifjak Önképző és Segély Egyletének, mely az inasok és segédek érdekvédelmi szervezete volt, de a mesterekről sem megfélekezve, egyik kezdeményezője lett a Magyar Fényképészek Országos Szövetségének. Ennek keretein belül kidolgozta fotóoktatási programját, amit a vezetőség elfogadott, de megvalósítására valamilyen nem került sor. 1896-

ban a Fényképészek Asztaltársaságának is elnökévé választották, ami a szakma igazi elismerése, megbecsülése volt.

1894-ben építtette műteremházát a Nagymező utca 20-ban (a Mai Manó ház), a Somossy Orfeummal átellenben.

Kitüntetései késői verzóinak teljes felületét betöltötték. Szakirodalmi működéséért a Wiener Photographische Gesellschaft tüntette ki, ezüstérmet nyert Székesfehérváron 1879-ben, Triesztben 1882-ben. Az 1885-ben Budapesten rendezett Országos Kiállításon gyermekfelvételeivel keltett feltűnést. A Millenniumi Kiállításon zsűritag volt, ugyanakkor királyi elismerést és állami ezüstérmet nyert. Az 1900-as párizsi világkiállításon aranyéremmel honorálták képeit. Amit fényképész a maga korában elérhetett, azt elérte.

Halála után, műtermébe Mai utóda Weisz néven az Aradról Trianon után menekülni kényszerülő Weisz Hugó került, aki nem tudta megismételni elődje teljesítményét.

Mai Manó 1917. július 24-én hunyt el, s a Kozma utcai izraelita temetőben (10. parcella, 4. sor, 1. sírhely) helyezték örök nyugalomra.

(forrás: Mai Manó Ház)

Pesti Sólet menü a BZSH Kóserkonyha receptjei alapján

ARANYLEVES

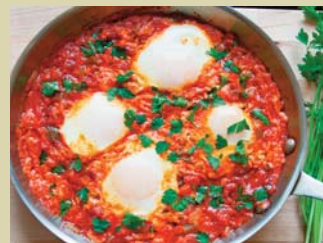
Hozzávalók (4 személyre): 1 tyúk, 4 l víz, 1 fej vöröshagyma, 3 szál sárgarépa, 2 szál fehérrépa, 1 db karalábé, 1 db zellergumó, 1 csomó petrezselyem, kis darab gyömbér, ízlés szerint só, bors

Elkészítés: A feldarabolt tyúkot hideg vízben lassú tűzön főni tesszük. Ha felforrt, a szűrkes habot leszedjük. Majd hozzáadjuk a megtisztított zöldeket, fűszereket. Lassú tűzön 2-3 órán át főzzük, ha szükséges utó izesítjük. Cérnametéllel vagy maceszgomóccal és friss apróra vágott petrezselyemmel tálaljuk.

SAKSUKA

Hozzávalók (4 személyre): 2 közepes nagyságú hagyma, 6 gerezd fokhagyma, 3 db édes paprika, 4 db paradicsom, 1 dl olaj, 10 kg paradicsompüré, 1/2 kávéskanál őrölt bors, 1/2 kávéskanál só, 1/2 kávéskanál őrölt kömény, 4 db tojás

Elkészítés: A megtisztított hagymát kis kockákra vágjuk, a fokhagymát finomra aprítjuk, a paprikát és a paradicsomot közepes nagyságú kockákra daraboljuk. Serpenyőben felmelegítjük az olajat, aranyárgára pirítjuk benne a hagymát, hozzáadjuk a fokhagymát, egy percre pirítjuk. Beletesszük a paradicsom- és paprikadarabokat, megkeverjük, és tíz percre pároljuk. Hozzáadjuk a paradicsompürét és a fűszereket hozzáadjuk, s lassú tűzön, állandóan kevergetve hús-harminc percre főzzük. A közepén egy fakanál segítségével készítsünk mélyedést, ebbe öntsük bele a tojásokat. Akkor az igazán ízletes, ha csak annyira sütjük meg tojásokat, hogy csak a fehérje szilárduljon meg, de a sárgája folyós maradjon.

FAHÉJAS RUGELACH

Hozzávalók: 4 csésze liszt, 2 teáskanál sütőpor, 2 egész tojás, 1 csomag vaníliás cukor, fél csésze margarin, fél csésze narancslé, 2 kanál fahéjas cukor.

Elkészítés: A lisztet összekeverjük a sütőporral, majd hozzáadjuk a többi alkotórészt, a fahéjas cukor kivételével, jól összegyúrjuk és egy órán át pihentetjük. A tésztát négy részre osztjuk, majd kinyújtjuk és palacsinta nagyságú köröket formázunk belőlük. A köröket felezzük, negyedeljük, majd nyolcadokra vágjuk. Meghintjük a fahéjas cukorral, és a szélesebb végüknél kezdve feltekerjük a köröket. Előmelegített sütőben mintegy 20 percre sütjük, amíg sárgásbarna nem lesz.

Jó étvágyat kívánunk!

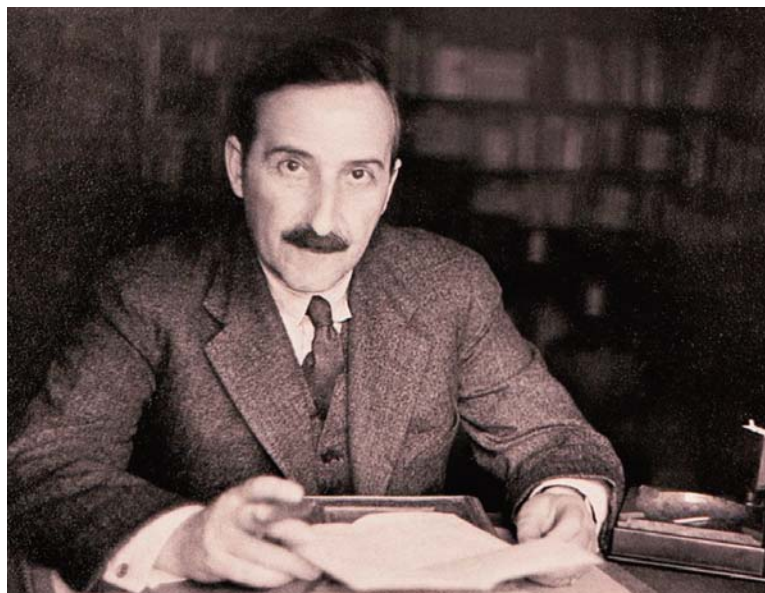

Várkonyi Tibor

Stefan Zweig, a zsidó íróóriás

Európa egyik legkulturáltabb, legremekebb napilapja, a párizsi Le Monde heteken át hirdette, hogy kiadója páratlan vállalkozásba kezd. Több hónapig a francia újságosbódékban, árusoknál terjeszti a világ egyik legnagyobb német nyelvű írója, az osztrák Stefan Zweig önéletrajzi regényét, esszéjét, A tegnap világát. Füzetekre elosztva jelennek meg csaknem háromnegyed évszázaddal az első fölbukkanása után, hogy a fiatal nemzedékek megismerhessék ezt a páratlan tanúságtételt. Azt vallja a kiadó, egyedi remekműveket vétek volna vesződni hagyni, kötelesség időnként föltámasztani őket.

Érdekes az indoklás, hiszen a Le Monde 1945-ös első megjelenése óta, noha egyáltalán nem vallási jellegű hírlap, a köztudat kissé máig is úgy tartja számon, mint keresztény, katolikus orgánomot. Ennek történelmi oka. A náci megszállástól megmenekült Franciaországban egy vallásos politikus, Charles De Gaulle tábornok, éppen államfő, meghívta az Élysée palotába a korszak egyik legnagyobb katolikus gondolkodóját, Hubert Beuve-Méry professzort, hogy volna-e kedve napilap alapításába fogni? Nos, ebből a rendkívüli párbeszédéből született meg a világ egyik legnagyobb szellemi kalandja, a maga nemében páratlan Le Monde. Az idő nem törölte el az emléket, az újság elkötelezettségében inkább liberális, de él változatlanul a katolikus eredet, noha a lapindítóknak egyike sincs már e világon. Mégis többen fölfigyeltek arra, hogy ilyen múlt után a Le Monde az irodalomtörténet egyik legnagyobb zsidó alkotóját támasztja föl. Mert Stefan Zweig azok közé tartozik, akit Thomas Mann mellé helyeznek el értékrendben, minőségében, mondanivalójában. A tegnap világa eredetileg az önkéntes száműzetés környezetében íródott, a brazil Rio de Janeiróban, természetesen németül, ahová az író feleségével menekült Hitler náci rémuralma elől. A szándéka szerint önéletrajz, valójában páratlan világtörténelem, egyike a leghitelesebbeknek, egyéni hangvételével, csakugyan Thomas Mann-i remekléssel. Első megjelenése 1941, a végső művek egyike, mert Zweig 1942-ben már halott volt. Társával együtt vetettek véget életüknek, ő maga 60 éves volt. Annyira megrendítette Európa sorsa, de kivált egyéni megrázkódtatásai.

Az utókor olvasói előtt leperreg a XX. század első fele. Háborús fenyegetéssel, de magukkal az átélte háborúival, páratlan szenvedéseivel. Zweig megrögzött ellenfele volt minden gyilkolásnak, amennyire páratlan tehetsége lehetővé tette, műveiben elszántan a békéért küzdött. Személyes hangú előszava még a bámulatos történet előtt tömör összefoglalóját adja annak, sikeres és teljes életében mit is ért meg, és tehetsége teljében, végső elkeseredésében, miért is döntött az önkéntes halál mellett. A négyszáz oldal páratlan művészi ábrázolásban a bolygó zsidó hányattatásai elevenednek meg, úgy amiként tapasztalta, elszenvetve.

„Más kitüntető jegyet a magam számára nem tudok lenni – jegyezte föl –, csak ezt: osztrák, zsidó, író, pacifista lévén, mindig ott álltam, ahol a leghevesebbek az öldöklések. Háromszor döntöttem halomba házamat, s egzisztenciámat, szakítottam el mindentől, amim volt, s ami voltam, s röpitettek ki drámaiban a semmibe, ahol csak egy kérdés volt, most aztán hová? Ám nem panaszkodom, éppen a hazátlan lesz új értelemben szabad, s csak az élehet óvatosságok nélkül őszintén, aki már nem kötődik semmihez”. Tragikus mondatok, látszólag azonban az öngyilkosság bizonyos értelemben csak cáfolni látszik őket.

Kérdhetjük, hogy miért a Le Monde az, amely háromnegyed évszázados fönnállása óta több újságírói nemzedéken keresztül igyekezett korunk egyik leghűségesebb tanúja és tükré lenni döntött úgy, ismét közreadja ezt a páratlan művet? Éppen ezért. Körültekintően jelenünk Európán, különösen annak középső fertályán észleli, ha nem is teljesen a hajdani veszélyességében, de ugyanolyan szenvedéllyel és felelőtlenségében a hajdani komisz eszmék és kísértések igyekeznek visszacsempészni magukat. Hasonló gyűlölettel, romboló szándékkal, tekintet nélkül arra, hogy milyen veszedelmeket cipelnek magukban. Soha nemesebb és igazabb törekvés. Csak hála és elismerés illetheti. A redakció és a kiadói vállalkozás úgy ítélte meg, talán soha ennyire nem volna időszerű, legalábbis Nyugat-Európa mai generációja számára, figyelemzetésként fölleveníteni ezt a tanulságot.

Magyarországon eléggé nagy késéssel, 1981-ben, az eredeti után négy évtizeddel lett hozzáférhető ez a csodálatos remekmű, a világirodalom zsidó származású óriásának alkotása. Késéssel, mégsem későn. A középkorú nemzedék ámulattal, elragadtatással fogadta be, haladéktalanul fedezte föl, milyen értékhez jutott az anyanyelvén. Irodalmi minőségben, de mindenekelőtt történelmi tanulságában. E sikerben része volt Tandori Dezső mesteri zseniális fordításának, mondhatni az eredeti hűségének. A magyar változat is immár csaknem fél évszázados, a fölnőtt generációk számára könyvesboltjaiban jószerivel hozzáférhetetlen. A Le Monde példája talán arra buzdíthatna, legyen kiadó, amely követi a kezdeményezést, itt nálunk, akár Közép-Európa hasonló fertályain aligha akad időszerűbb alkalom.

A DOHÁNY KÖRZET 2017. AUGUSZTUSI PROGRAMJA

Minden hétköznap reggeli ima 7:30, esti ima 18:00 a Talmud-Tórában, vasárnap és munkaszüneti napokon reggel ima 8:00, esti ima 18:00 a Talmud-Tórában.

- Augusztus 1. Tisó BöÁv, böjtnap
Reggeli ima a Dohányban 7:30
Esti ima a Talmud-Tórában 18:00
- Augusztus 4. Esti ima a Dohányban 18:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában
- Augusztus 5. Reggeli ima a Dohányban 9:30
Esti ima és sálesüdesz a Talmud-Tórában 18:00
- Augusztus 11. Esti ima a Dohányban 18:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában
- Augusztus 12. Reggeli ima a Dohányban 9:30
Esti ima és sálesüdesz a Talmud-Tórában 18:00
- Augusztus 18. Esti ima a Dohányban 18:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában
- Augusztus 19. Reggeli ima a Dohányban 9:30
Esti ima és sálesüdesz a Talmud-Tórában 18:00.
- Augusztus 23. Elul újholdja, első sófárfújás reggel 7:30, a Talmud-Tórában
- Augusztus 25. Esti ima a Dohányban 18:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában
- Augusztus 26. Reggeli ima a Dohányban 9:30
Esti ima és sálesüdesz a Talmud-Tórában 18:00

KÖZLEMÉNY

Azon kedves hittestvéreink, akik igazoltan a Dohány utcai körzetben fizetik a kultuszjárulékot, a Zsidó Kulturális Fesztivál egy kiválasztott, zsinagógai előadására 25 % kedvezményre jogosultak a jegyárból. /Maximum 2 belépő igényelhető./

A támogatást az Alapítvány a Dohány utcai Zsinagógáért biztosítja.

Jelentkezés: augusztus 10-20 között

Fülöp Ildikónál a körzet irodájában (VII. Síp u. 12. I. emelet), vagy az ismert telefonszámon: (06 1) 413-1515.

Ünnepi vacsora

A Dohány utcai körzet vezetői szeretettel meghívják Önt és családját, szeptember 20-án, Rajs Hásónó este, az i.tentisztelet utáni közös vacsorára, amely 4000 forintba kerül.

Jelentkezni szeptember 15-ig lehet

Fülöp Ildikónál a körzet irodájában (VII. Síp u. 12. I. emelet), vagy az ismert telefonszámon: (06 1) 413-1515.

Támogassa zsinagógánk alapítványát!

Az Alapítvány a Dohány utcai zsinagógáért az elmúlt években rengeteg programot szervezett a körzet hívei számára (kirándulás, múzeumlátogatás stb.), de környezetünk szebbé alakításáért is rengeteg tétet Nádél Tamás elnök vezetésével. Elég megemlíteni az Emánuel park átalakítását, a sírkert rendbetételét, vagy éppen a Dohány templom orgonájának felújítását. S persze még hosszan sorolhatnánk, megemlítve, hogy minden évben anyagi segítséget nyújt valamely zsidó intézménynek.

Kérjük, támogassa Alapítványunkat!

Bankszámlaszám:

11707024-20359234-00000000

IBAN: HU71 1170 7024 2035 9234 0000 0000

Közös Tisó BöÁv-i ima zsinagógánkban

Tisó Be'Áv az első és a második szentély pusztulásának emléknapja. Ezen a böjtnapon egy sor tragikus történelmi eseményre is emlékezünk, 25 órán keresztül nem eszünk és nem iszunk.

Az ünnepen együtt gyászoljuk a múltat, a történelmi eseményeket, s legfőképp a nemzedékek során át táplált eddig hiábavaló reménységet. Siratjuk őseink csalódását, hogy még mindig nincs vége a zsidó nép szenvedéseinek.

Idén július 31-én, hétfőn este több budapesti körzet közösen emlékezik. Este 20:15-ös kezdéssel közösségünk a lágymányosi Bét Sálom, a Bét Jehuda, a Bethlen téri körzet tagjaival együtt foghászkodik a Dohány utcai zsinagógában azért, hogy felépüljön végre a Szentély, és békességben, áldásban élhessünk majd.

(A fotót a 2014-es böjten készítette Villányi András a Dohány u -i zsinagógában.)

Felhívás

A nyári szünet kevesebb programja, illetve a szeptember közepére eső őszi ünnepek miatt augusztusban nem jelenik meg a Pesti Sólet. Ehelyett viszont ezúttal 16, míg szeptemberben (15-től) 20 oldalon olvashatják lapunkat. Utóbbiban természetesen az őszi ünnepek pontos imarendje is helyet kap majd.

Kiállítás a Pince-múzeumban

A Dohány utcai körzet vezetése szeretettel meghívja Önt és kedves családját, Fáy Béla fotóművész, Párhuzamos világ – Zsidónegyed ma című kiállításának megnyitójára, amely 2017. augusztus 15. 17:30 kezdődik, a Hevesi-teremben

- ★ BETHLEN TÉRI ZSINAGÓGA
- ★ HEGEDŰS GYULA U. ZSINAGÓGA
- ★ GOLDMARK TEREM
- ★ FRANKEL LEÓ ÚTI ZSINAGÓGA
- ★ ÓBUDAI TÁRSASKÖR
- ★ MAGYAR RÁDIÓ MÁRVÁNYTEREM

★ DOHÁNY UTCAI ZSINAGÓGA

**BUDAPEST KLEZMER BAND –
BUDAPEST BÁR**

KONCZ ZSUZSA

**NEMZETKÖZI
KÁNTORKONCERT**

**TO MEET AGAIN –
TRIO MIDNIGHT –
SZAKCSI LAKATOS BÉLA –
TONY LAKATOS**

**GERSHWIN - EST –
BUDAPEST JAZZ
ORCHESTRA –
JOANNE FAULKNER –
BALÁZS JÁNOS**

**SABBATHSONG
KLEZMER BAND ÉS A
100 TAGÚ CIGÁNYZENEKAR**

**RÉVÉSZ SÁNDOR:
"ROCK AND ROLL KÖZLEGÉNYEK"
AKUSZTIKUS KONCERT**

2017. szeptember 3-14.

Zsidó Kulturális Fesztivál

zsidoskulturalisfesztival.hu

MAZSIHISZ
a változó világra nyitott zsidóság

BROADWAY
EVENT

BZSH
BUDAPESTI ZSIDÓ INTÉZSÉK

JEGYJEGYEK KAPHATÓK A BROADWAY JEGYIRODÁKBAN, A WWW.BROADWAY.HU ÉS A WWW.JEGY.HU OLDALON, VALAMINT A BELVÁROSI SZÍNHÁZ JEGYIRODÁJÁBAN.

Dési János

Varga László emlékére

A hír, amely oly sokunkat szíven ütött, ennyi: Varga László történész, levéltáros életének 68. évében tragikus hirtelenséggel elhunyt. Varga Laci elsősorban a barátunk volt. Felnéztünk rá tudása, bölcsessége, kimért humora miatt. Másodsorban afféle mesterünk, aki, miközben a viszkisüveg lassan ürült közöttünk, elmagarázta, minek hol nézzünk utána. Ki fontos és ki lényegtelen szereplő a történelem színpadán.

Írtam róla hosszabban a Múlt és Jövő 2017/1. számában (Varga László történész pályaképe), de szeretném, ha mind többen, így a Pesti Sólet olvasói is megőriznék emlékezetükben a kortárs zsidó történetírás egyik legjelentősebb szereplőjét.

Ma sokan a hatalmasok közül azt gondolják, a történelem csak arra való, hogy mai tetteiket igazolják. S mindig akadnak ehhez udvari történészek, akik állásért, tanszékért, múzeumért, intézetigazgatói posztért készségesen kiszolgálják az igényeket. Méretnél igazítják a történelmet, és hozott anyagból is dolgoznak.

Ám Varga László azt vallotta, csak akkor alakulhat ki demokratikus közélet egy országban, ha annak lakói határozottan és bátran szembenéznek azzal, mi minden és miért történt korábban. Sokakat zavart ez, mennyivel jobb például a titkosszolgálati iratokat zsarolásra felhasználni – és ezért zárolni –, mint pontosan hozzáférhetővé tenni.

De nemcsak a megismerhetőség lehetőségéről van itt szó – még ha Varga közéleti tevékenységének talán ez a legismertebb része. Hanem arról is, hogy a végül hozzáférhető forrásokat hogyan értelmezzük, mit tudunk meg azokból, hogyan helyezük el a nagyobb összefüggések rendszerében.

És még valami. A történelem – a történetek sora, amit szerencsém volt tőle meghallgatni – emberi sorsok története. Igen, az ügynök is ember, és oka van annak, hogy miért súgja be társait, a halálra üldözött zsidónak is élete, sorsa volt valamikor, nemcsak egy szám, ami maradt esetleg utána. Vagy az ötvenhatos forradalom résztvevői is mind más és más utakon jutottak el oda, hogy azt mondja róluk az utókor: 56-os résztvevők. Sorsok, életek, tragédiák. Mert a huszadik század magyar történelme nagyjából a tragédiák története is.

S bár egyszer így fogalmazott: „Nem válhatok azonossá sem a tettel, sem az áldozattal. Nekem a krónikát kell írnom” – pályafutása során mégiscsak tudta, ki mellé kell állnia.

Öntörvényű volt, sokszor makacs, nem izgatták a „magasabb szempontok”. Ha egy általa fontosnak tartott ügybe belekezdett, nem könnyen szállt le róla. Ahogy egy beszédében fogalmazott: „Én senkit és semmit nem képviselek, legfeljebb magamat, a történetírást, ahogy én képelem.” Legfontosabb vezérlőelve a nyil-

vánosság volt. Harcolt levéltárakkal, levéltárosokkal, de a politikusokkal, döntéshozókkal is – ha úgy tapasztalta, és gyakran tapasztalta úgy, hogy saját, önös céljaik érdekében zárják el a közösséget saját történelmétől.

Ezért nemcsak szakmunkákat írt, de közéleti publicisztikája is igen jelentős.

Viselt tisztségeket, vezette a Fővárosi Levéltárat, igazgató volt a Páva utcai Holokauszt Emlékközpontban, tanított, sokat írt. De elsősorban tántoríthatatlanul hitt abban, hogy az igazság megismerhető, ha meg akarjuk ismerni.

„Nekem a történelem nemcsak kenyerem (mit tagadjam, belőle élek), de az életem, hiszek a hasznosságában. A morális hasznában. Nem azért írok, hogy nemzetem okuljon belőle, hanem mert a múlt feltárása nélkül félttem a jövőt. Nem azért, mert mindaz, amiről írtam – fasiszta és kommunista diktatúra –,

megismétlődhet (a történelem sohasem ismétli magát, a vörös terror is egészen más, mint a fehér), hanem mert mi, én leszek szegényebb, ha nem tudom.”

2014-ben Dombi Gábor kezdeményezésére és szerkesztésében megjelent ismét (az első, 1946-os kiadás után) Lévai Jenő A pesti gettó története című könyve, amely éppen a Dohány templom környékének a történetét eleveníti fel. Ennek egyik utószavát Varga írta – a másikat én -, összefoglalva az olvasóknak a magyar zsidók elpusztításának a történetét, és bemutatta a cionisták, majd a Zsidó Tanács tagjainak háború utáni meghurcoltatását.

Vargával sokat beszélgettem arról, nagy tervem egyszer megírni apai nagybátyám, Lévai Jenő

kalandos élettörténetét. (Több kisebb-nagyobb próbálkozásom volt, részben itt a Pesti Sólet hasábjain is – s ezek elkészítésében Varga rengeteg tanáccsal segített.)

Egyik ilyen szokásos, éjszakába nyúló beszélgetésünkön – vizkit ittunk persze, és ő egyik cigarettáról gyújtott a másikra – egyszer csak felkapott egy ütött-kopott barna iratgyűjtőt, és a kezembe nyomta.

– A tiéd. Csináld vele, amit akarsz. Olvasd el. Használd föl. Publikáld.

Majd valami afféle magyarázatot adott, hogy most rendezi „hagyatékát” – ezt a szót többször is használta, mindig feltűnően hangsúlyozva, akkor ennek legfeljebb csak annyi jelentőséget tulajdonítottam, hogy talán ezt viccesnek, ironikusnak tartja –, s ezt a szekrényében találta. El is feledkezett róla. De nekem biztos érdekes lesz.

A paksamétában egy elfeledett, soha meg nem jelent Lévai-kézirat volt, afféle háborús feljegyzések, napló. Különösen érdekesek, és nemcsak Lévai élete szempontjából, hanem fontos adalék az 1944-es zsidó mindennapokról.

Hogy miként került hozzá, az sosem derült ki pontosan.

De az biztos, Lévai Jenő hagyatéka szőrén-szálán eltűnt az MTA Történettudományi Intézetéből – s csak ez maradt meg, Lacinál.

A Lévai-életrajzot meg csak terveztem továbbra is.

Szépen fejlődik az anyag, egy igazi, huszadik századi zsidó történet lesz. Persze, gyakran megakadok, nem találok forrásokat, elveszek a részletekben, számomra ismeretlen szereplők kerülnek elő. Ilyenkor nyúlok a telefonhoz, hogy Lacit hívjam...

Egyik utolsó közös ebédünkön a Kiskakukkbán meséltem, milyen érdekes dolgokat találtam Lévai 1944-es poréval kapcsolatban, és mennyi furcsa dolog történt ott. Megtörtölt a szája szélét, letette a kanalat, és vagy egy fél órát magyarázott a megoldásról, Babos József hadbíróról, aki Bajcsy-Zsilinszkyék embere volt, segített a németelleneseknek. Talán Lévai is miatta úszta meg a súlyosabb büntetést hűtlenségi perében. A felét biztosan rögtön elfelejtettem annak, amit mondott. De nem izgattam magam ezért különösebben, tudtam, ha szükségem lesz rá, bármikor felhívhatom, és újra megkérdezhetem. Jegyzetelés helyett kértünk hát egy pohár sört...

Kitűnő zsidók - kitüntetett zsidók

(III.) – Bauer Gyula

Az öt évig tartó, Zsinagógák a nagyvilágból rovat helyett új sorozat indult ezen az oldalon. Reméljük, olvasóink hasonló szeretettel fogadják, s várják majd a következő számot, mint a képeslapok esetében. A hosszas előkészítő munka után, továbbra is azoknak kedveskedünk, akik szeretik a régi történeteket, régi dokumentumokat, a régiségeket, a történelmet, vagy az írásokat melyek összefüggnek a zsidó múlttal-jelennel. Ezúttal nemes krupieci Bauer Gyula tábornokot, az Osztrák Császári Vaskorona Rend kardos és hadiékítményes III. osztályának lovagját mutatjuk be.

A kitüntetésről:

Bauer tábornok (a számtalan korábbi elismerés után) – még ezredesként - 1915. október 10-én kapta első harctéri kitüntetését, az Osztrák Császári Vaskorona Rend III. osztályát a hadiékítménnyel, melyhez bevezetésük után, 1916-ban a kardokat is elnyerte.

Az Osztrák Császári Vaskorona-rendet (Österreichischer Kaiserlicher Orden der Eisernen Krone) I. Ferenc császár újjátotta meg. Eredetijét I. Napóleon francia császár alapította az általa kreált Itáliai Királyságban, melynek területét a Francia Császárság összeomlása után a Habsburgok szerezték meg. Az osztrák kitüntetés három fokozattal alapították 1815. április 7-én, s eleinte a rend kitüntetése nemesség elnyerését is eredményezte. Az új, immár osztrák kitüntetés szalagja sárga-kék, a rend jelvénye az osztrák császári koronán függő kétfejű birodalmi sas, amely Lombardia vaskoronáján áll. Előoldalán zománczott kék pajzson az alapító uralkodó monogramja (F.), hátoldalán az alapítás éve (1815) áll. Háborús kitüntetésként a jelvény zöld színű babérlevelekkel egészült ki, amely a kétfejű sas két oldalán kapott helyet a vaskoronából kiindulva. A háború előtt a jelvények jórészt aranyból, ritkábban ezüstből készültek, a háború idején azonban az ezüst anyagú kitüntetéseket csak elvétve adták ki, leginkább aranyozott bronz példányokat adományoztak. A kitüntetéseket többnyire a legnevesebb bécsi ékszerészek készítették. A nemesség elnyerését a XIX. század második felében megszüntették, ellenben a kitüntetés birtokosa a Rend lovagjának nevezhette magát.

Míg a két keresztbe tett kardot ábrázoló ékítményt 1916. december 13-án vezették be. Azok viselhették, akik az ellenség előtt tanúsítottak vitéz magatartást, vagy szintén az ellenség előtt, tehát a fronton, kiválóan vezették a rájuk bízott csapatokat. E feltétel a kitüntetés adományozó oklevelében is megjelent „vor dem Feinde”, vagyis „az ellenség előtt” indoklás. A kardokat utólag is oda lehetett ítélni mindazoknak (miként Bauer esetében is), akik a világháború során 1916 decembere előtt elnyert korábbi kitüntetésükkel a feltételeknek

megfeleltek. Többszöri adományozás esetén a kardok csak az újabb adományozást, adományozásokat jelentő legfelső pánton voltak viselhetők.

A Vaskorona Rend közepesen magas, csak tisztek által elnyerhető kitüntetés volt, melyet rendre megelőzött a Katonai Érdemkereszt és a Signum Laudis adományozása. Azonban Bauer esetében a linearitás éppen fordítva érvényesült, először – a krupieci csatában tanúsított személyes hősiességért – a Vaskorona Rendet kapta meg, majd 1916-ban a Katonai Érdemkeresztet, és végül 1917-ben a Signum Laudist.

A kitüntetetről:

nemes krupieci Bauer Gyula, héber nevén Jákov ben Cvi (Tata, 1862. augusztus 25. – Budapest, 1940. június 6.) magyar zsidó tábornok, az első világháborúban a Rosseb-ezred, vagyis a császári és királyi 44. gyalogezred harctéri parancsnoka.

Apja, Bauer Hermann kereskedő volt, aki Dél-Lengyelországból vándorolt be, testvérei és szülei viszont ottmaradtak Krakkó mellett.

A család mély vallásossága közrejátszott abban, hogy a tábornok soha nem felejtette el ősei hitét. Igaz, az ortodoxiát elhagyva, a neológia követője lett.

Tatai magántanulmányok után reáliskolát végzett, jó eredménnyel, majd 1880 és 1882 között

„cöger” volt a budapesti kadétskolában. 1886-ban lovas tanfolyamot végzett, 1895-96-ban Pozsonyban járta ki a törzstiszti iskolát.

Szolgálati karrierje 1882-ben indult el, mikor a cs. és kir. 12. „Parmann” (korábban Erzherzog Wilhelm) gyalogezredhez került hadapródként.

Huszonöt évig szolgált a Komárom vármegyei kiegészítésű, kétharmad részt magyar, egyharmad részt szlovák katonákból álló ezrednél, ahol többek között, mint a nem magyar anyanyelvű tisztikar magyar nyelvtanára is tevékenykedett. Az ifjú Bauer hadnagy kiváló lövész és lovas is volt, számos katonai és polgári sportverseny díját elnyerte, melyekért felette-sei több alkalommal írásos dicséretben részesítették.

Bauer csak 1915. október 12-én értesült a Vaskorona Rend adományozásáról, a késés oka, az előző három napot heves állásharcban töltötte, s a tábori posta sem jutott el hozzá. Számosan gratuláltak neki tábori lapokon, apósa, Kiss József költő; testvére, nemes márkaszéki Bauer Lajos tábornok és sok rokona, illetve beosztottja, köztük Bakay Szilárd, későbbi altábornagy, az 1944-es kiugrási kísérlet Mauthausenbe hurcolt vezéralakja.

Kitüntetéseiről szólván, ki kell emelnünk, hogy a magyar nemesség elnyerését „krupieci” praedicatummal 1917 tavaszán kapta meg. Bár felterjesztették az Osztrák Császári Lipót Rend kardos és hadiékítményes lovagkeresztjére a Pontenelle Alpinál álló hídon való visszavonulás biztosításáért, de a Monarchia összeomlása miatt már nem vehette át.

Bauer tábornok élete utolsó napjáig vallásos zsidó maradt, így is temették el, a budapesti Farkasréti izraelita temetőben. Síremlékét ezrede mottója díszíti: „Csak előre, rossebb!”

Szentgyörgyi Zsuzsa

Egy „rendes” zsidó család

Férjemnek, immár tíz éve eltávozott Gyurimnak a rokonai, a Fröhzeitig (magyarosítva Földes) család, rendes, dolgozó zsidó kispolgárokból állt. A nagypapa, Gábor, a MÁV-nál szolgált, a Déli-pályaudvar fogadó

néni kis törékeny, férje által dédelgetett „asszonyka” volt. És megtanulta a hivatalnoki munkát, mindig pontos, szorgos munkaerő lett. Ahogy ilyen hősök voltak édesanyám meg anyósom is.

Lili egyébként férjével és lányával 1957 elején elmenekült Magyarországról, Kanadába kerültek, ahol egészen jól boldogultak Lili varrónői szakmájával és férje, Sanyi üzleti érzékével. Már mindketten halottak.

Idézzük magunk elé a Fröhzeitig családot, ahogyan péntek este körülülük a nagy asztalt az ünnep előtti vacsorához. A főhelyen Gábor, az atya, a családfő, szemben vele Regina, az anya, a család alapja. Körülöttük a nyolc gyerek, a nagyobbak már felnőtt körüli korban, Sanyi, a legidősebb, a család büszkesége, okos, jövőre már érettségizik, míg Sári, a legkisebb, még egészen kisgyerek. A mama szép, nehéz selyemből készült sötét öltözékben, fehér csipkegallérral, a papa ünnepi sötét öltönyben, a gyerekek is kimosdatva, szép ruhákban. Egy dolgozó hét mögöttük, egy dolgozó hét előttük. A mama meggyújtja a gyertyákat, a papa imát mond, a cseléd behozza a libahúslevest. Ezt az idillinek látszó jelenetet rombolták szét a magyar urak a zsidótörvényekkel, a gettóval, az elhurcolással. Pedig ez a család is a nemzet- fenntartó alapja volt. De a nyolc gyerekből ötöt elpusztítottak, egy visszatért ugyan a haláltáborból, ám hamarosan meghalt. Az öreg szülők, egyik lányukkal együtt, a budapesti gettóban sikerrel felszabadultak, csak éppen élhalottként, csonttá fogya.

A Fröhzeitig (Földes) család a harmincas évek végén. Középen elől a szülők (a budapesti gettóban éltek túl a soát). Nyolc felnőtt gyermekükből ötöt elpusztítottak.

áruraktárának volt a főnöke. Ebből el tudta tartani a nyolc gyermekét (négy fiú, négy lány), a feleségét és az elmaradhatatlan cselédet. Mind-egyik fia szakmát tanult. Nem csekélység, mivel abban az időben, a 20. század első felében a taníttatás pénzt igényelt. Sőt, a legidősebb, Sanyi bácsi le is érettségizett, tisztviselő lett. Utolsó munkahelyén, a német Braun Boveri cégnél a válalat megbecsült könyvelője volt.

Annyira becsülték, hogy mivel ő nem tért haza (munkaszolgálatosként őt is meggyilkolták), feleségét, Mancit néni felvette a cég, aki nyugdíjazásáig ott dolgozhatott. Általa is erősödik bennem az a meggyőződés, hogy az asszonyok voltak a háború igazi hősei. Mancit

A nyolc Földes gyerekből ötöt elpusztítottak, pontosabban egyikük visszajött a haláltáborból, de nagyon hamar meghalt. Egyébként a szülők a lányokat is taníttatták szakmára: anyósom például úgynevezett fehérvarrónő lett (az ingeket, ágyneműt, fehérneműt varrókat hívták így). A szörnyűséges időket a szülők, Margit (anyósom) meg az egyik Földes fiú felesége a budapesti gettóban élte át. A két unoka sorsáról egy másik fejezetben részletesen írok. Volt még egy harmadik unoka is, a legidősebb Fröhzeitig lányé. Lili sokkal idősebb volt Gyuriéknál, de hasonló nagy különbség sokgyerekes családban gyakran számított.

Adri, a lányuk szép karriert futott be az észak-amerikai országban.

Ennek a rendes, dolgozó, tisztességes Fröhzeitig családnak a sorsa is hű képe a magyarországi sorstalanságnak. Élték átlagos mindennapjaikat, a papa dolgozott, a keresetét teljes egészében becsületesen odaadta a család fejének, a feleségének, az ő dolga volt beosztani azt. A gyerekeket taníttatták, a szombatokat, az ünnepeket szép öltözékben, rendesen megünnepelték, és bár nem voltak különösebben vallásosak, szombatonként meg a nagy ünnepen eljártak a zsinagógába. A háborúig kóser háztartást vezettek, de a felszabadulás után többé erre nem voltak hajlandók. Ha Isten mindezt megengedte...

Polgári létének két alapvető fenntartóját dobta ki magából Magyarország: először elpusztította a zsidókat, majd a háború után elüldözte az ugyancsak dolgozó, teremtő svábokat.

És eközben az országromboló hadviselésben és politikában magyar – „igazi magyar” – férfiak tömegét hagyta pusztulni a fronton, a határainktól kétezer kilométerre.

Csupán halk sóhaj ez egy nem történész értelmiségi embertől. A valódi elemzés tisztességes szakutatókra vár.

/A fenti két részlet a szerző „A hetedik te magad légy” c. könyvében olvasható – A szerk./

Gateway to Space, jelentkezz!

Másfél év Föld körüli keringés után visszatér Budapestre a világ legnagyobb utazó „űrűjteménye”, a NASA és az űrrepülés történetét feldolgozó Gateway to Space kiállítás. Az emberiség legnagyobb kalandját végig kísérő expó július 1-től szeptember 11-ig látogatható a Millenárison, ezúttal azonban nagyobb interaktív teret és több játékot kínálva a vendégeknek. – Hatalmas közönségsiker övezte, s több tízezren látták tavaly év elején az űrkutatás múltját, jelenét és jövőjét bemutató Gateway to Space kiállítást, azonban sokan jelezték, lemaradtak róla – mesélte Illés Gabriella, a kiállítás hazai producere.

Ezért döntöttek úgy a szervezők, hogy hosszas tárgyalások után újra visszacsalogatják Magyarországra a ritkaságokat bemutató ürexpót.

1865-ben megjelent „Utazás a Holdba című” regényben három férfi egy ágyúhoz hasonló szerkezetből kilőtt járművel szeretett volna eljutni a Holdra. Innen indul a fantasztikus űrkiállítás, s tart a Mars expedíciójáig, közben pedig végig kíséri az űrkutatás legizgalmasabb állomásait. A kiállítás – többek mellett – megmutatja, hogyan tudnak létezni az űrhajósok a szélsőséges időjárási körülmények között. „Testközelből” is megismerhetjük, milyen volt a Szovjet űrhajó belseje, milyen a Nemzetközi Űrállomás, láthatjuk a holdkompot, az Apollo űrhajórendszernek azon részét, mely a kétfős legénységet az anyaűrhajóból a Hold felszínére és visszajuttatta vagy az orosz MIR űrállomást, ami 1986-tól 1997-ig keringett a Föld körül.

A tavalai kiállításhoz képest idén nagyobb teret kap az interaktív rész, ahol különböző szimulátorokon keresztül tesztelhetjük magunkat, hogy milyen pilóták lehetnénk. Speciális, úgynevezett zero gravitációs géppel kóstolhatunk bele az űrbéli létbe, továbbá kipróbálhatjuk, milyen az űrben szerelni és milyen nehézségekkel kell még ott megküzdeni.

Bővebben: <http://urkiallitas.hu>

A legjobb rendezés díját kapta az 1945

Török Ferenc az 1945 című filmjéért megkapta a legjobb rendezés díját a 23. Berlin, a Brandenburgi Zsidó Filmfesztiválon.

A filmkritikusokból álló zsűri indoklásában kiemelte, hogy az 1945 „westernfilmeket idéző fekete-fehér képei már a kezdettől fogva lebilincselik a nézőt. Már most úgy érezzük, hogy ez a film a nagy klasszikusok közé kerül” – olvasható a filmalap tájékoztatójában.

Nagy Marcell, Szirtes Ági, Szarvas József, Znamenák István és Nagy-Kálózy Eszter alakítják a fontosabb szerepeket. A mindössze néhány óra leforgása alatt játszódó dráma helyszíne egy felbolydult kelet-magyarországi falu, ahol ezen a napon mindenki a jegyző fiának az esküvőjére készül.

Az 1945 a filmalap és a Claims Conference támogatásával készült a Katapult Film gyártásában. Magyarországon április óta 30 ezren

Török Ferenc alkotása 1945 augusztusának egyetlen napján játszódik, témája a második világháború utáni újrakezdés a vidéki Magyarországon. Szántó T. Gábor novellájának filmes feldolgozásában Rudolf Péter, Tasnádi Bence, Szabó Kimmel Tamás, Sztarenki Dóra, Angelus Iván,

nézték meg a filmet, és továbbra is műsoron van a budapesti és a vidéki mozikban.

Július 2. és 11. között rendezték Berlinben a Brandenburgi Zsidó Filmfesztivált, amelyen 14 helyszínen 44 filmmel várták az érdeklődőket.

(Forrás: MTI)

Izraeli előadók a 25. Szigeten

Immár 25. alkalommal indulunk hosszú tömött sorokban a Hajógyári-sziget felé, hogy aztán egy hétre magunk mögött hagyjuk a szürke hétköznapi napokat és egy színes világba csöppenjünk. A „Szabadság Szigetén” bár sok minden megnőtt és megváltozott, még mindig érvényesek az 1993-ban meghirdetett szlogenek: „itt mindent szabad, de semmit nem muszáj”, mert idén is „kell egy hét együttlét”, augusztus 9-16 között.

Idén – miként régen – szerdától szerdáig tart a Sziget, s a szokásoknak megfelelően a -1. nap sztár fellépő, ezúttal P!nk nyitja a Fesztivált. Az elmúlt esztendőkhöz hasonlóan, ezúttal alig két héttel a rendezvény előtt, az izraeli fellépőiről olvashatnak a Pesti Söletben.

Elsőként, már az első (a -1. napon) Lola Marsh lép fel, s az Európa Színpadon láthatják (9-én 18:00). Ugyanitt ad koncertet, ráadásul ugyanazon a napon (12-én) újabb két izraeli előadó, a Folly Tree (14:00), illetve a Full Trunk (19:15).

A Világzenei Színpadon hódíthat a satirikus, punkos klezmerével a Jewish Monkeys talán már mondani sem kell, szintén 12-én, szombaton (17:15).

Egy nappal korábban a Fidelio Színház-, és Táncsátorban nézhetik meg a Norvégiában élő izraeli művész, Yaniv Cohen koreográfját, amelyet a kézi kamerával felvett interjúk tesznek teljessé. A darab során a táncosok állandó interakcióban állnak a kivetítővel, ahol Yaniv beszélgetőpartnerei arról mesélnek, mit jelent számukra Jeruzsálem.

A záró napon, 15-én a Magic Mirror sátorban (17:00) egy érdekes beszélgetés vendége lesz Ezra Dagan, Izrael veterán színésze, aki

a Schindler listájában is játszott, és nemrég mutatta be Tel Avivban és Jeruzsálemben az „I Am My Own Wife” című monodráját nagy sikerrel, amelyben 70 évesen egy transzsexuális nőt alakít. Dagan amúgy három gyermek édesapja és négy unokája van.

További információk: www.sziget.hu

Legyünk együtt, s közös lesz az ünnep!

Mint húsz éve mindig, idén is a zsidó kultúra ünnepével búcsúzik Budapesttől nyár. Ezúttal szeptember 3-14. között – azaz 1,5 hétig látogathatják – a Zsidó Kulturális Fesztivált, amely mára Európa legnagyobb és legelismertebb zsidó kulturális programsorozatává nőtte ki magát.

A rendezvény szervezői továbbra is a nyitottságot, sokszínűséget, toleranciát, egymás elfogadását és a békés együttélést hirdető zsidóságot mutatják meg, mert azt vallják: a kultúrában úgy találhatunk egymásra, hogy közben megmaradhatunk saját magunknak. A Zsidó Kulturális Fesztivál sikere-

inek köszönhetően kaphattak teret azok a népszerű zsidó kulturális rendezvények, színházak és kisebb fesztiválok, amelyek egész éven át izgalmas élettől töltik meg a lendületesen fejlődő zsidónegyedet. A fesztivál – amely évről évre felvonultatja a zenei és színházi élet nagyságait – az elmúlt évekhez ha-

sonlóan számos könnyű- és komolyzenei koncerttel, színházi és irodalmi programmal várja az érdeklődőket a fesztiválnak otthont adó, különleges varázsú, gyönyörű helyszíneken.

A Zsidó Kulturális Fesztivál tematikájából és széles, izgalmas programkínálatában mindenki megtalálja a neki való ese-ményeket. A szervezők idén is szeretettel várnak mindenkit, mert a hazai és külföldi, zsidó és nem zsidó művészeket fölvezető fesztivál célja a zsidó kulturális örökség megőrzése, minél szélesebb körrel való megismertetése, hiszen a magyar zsidóság és a régió kultúrája mindannyiunk közös kincse.

A Dohány utcai Zsinagóga műsora ezúttal is a Budapest Klezmer Band (és a Budapest Bár) fellépésével kezdődik. A klezmer mellett rendkívül változatos műsorral várja zsinagógánk a nézőket. Felcsendülnek Gábor S. Pál örökzöldjei, vagy éppen Gershwin zenéje, s ne feledjük a nemzetközi kántorkoncertet sem. De érdekesnek ígérkezik a Sabbathsong Klezmer Band és a 100 Tagú Cigányzenekar közös zenei utazása, amely Budapesttől Jeruzsálemig visz el. Nosztal-

Sabbathsong

Goldmark-terem a második bázis

Nem a Dohány utcai Zsinagógában, de a Goldmark-teremben is hét előadás kapott lehetőséget a Fesztivál szervezőitől. Az egykori OMIKE színpadán színházi előadások mellett koncertek is lesznek. Egy Karinty darabbal nyit a program, majd „kinyílik a hírességek postaládája”, de az érdeklődők láthatják a Dohány-színpadon nemrég bemutatott Nóti Károly darabot is.

Ezt követően egy izgalmas zenés-próza program várja az érdeklődőket: a Somnakaj. Az első roma sorsjáték, vagy gypsy musical, amely a színház és (tradicionális cigánydalokkal dúsított) koncert egyvelege romák és nem romák előadásában. A szereplők között ott találhatjuk Oláh Gergőt és Falusi Mariann is. Zárásként még komolyabb zene kap szerepet: Sass Sylvia ária- és dalestjét hallgathatják az opera rajongói.

A Hegedűs Gyula utcai Zsinagóga két koncertnek ad otthont. Előbb – a Fesztivál félidejében – Klezmerész Együttes, a zsidó folklór tradicionális klezmer zenéjének képviselője lép fel. A zenekar a hagyományokat követi a hangszerelésben és a műsorok változatos összeállításában. Néhány nappal később is maradnak a (magyar-) zsidó daloknál, Jidise máme címmel, Malek Andrea ad koncertet. Másnap a Finali Gábor és Fekete Tamás gitáros által két éve alapított Bejn Ha-

jamim zenekar először lép föl a Zsidó Kulturális Fesztiválon. Finali Gábor, a Hunyadi téri Körzet rabbija elmondta: zenekaruknak nyolc zenésze és öt éneke van, a mostani programban azonban további két operaénekes is szerepet kap.

Rendkívüli produkcióval készül a Bethlen téri Zsinagóga, Erdélyi és máramarosi zsidó népköltés címmel, Kányádi Sándor dalszövegeivel az „egyszer volt kis zsidók” eltűnt világába utazhat a publikum.

Az Óbudai Társaskörben a nosztalgiazás kap főszerepet, Dalok a Kispipából címmel állított össze koncertet Fesztbaum Béla. Seress Rezső népszerű dalait a mai napig szívesen hallgatjuk. A „kis Seress”, valójában hatalmas volt és persze meghatározó szereplője a pesti éjszakának. Vendégkönyvébe dedikáltak a XX. század nagyjai Toscaninitől a

walesi hercegen át Louis Armstrongig. Otto Klemperer, világhírű karmester legendás mondata Seressről: „Nem muzsikos – csak zseni.” Egy érdekes helyszínen, a Magyar Rádió Márványtermében ad hangversenyt Korcsolán Orsolya hegedűművész. Hazánk nemzetközi hírhedgédűse, ezúttal a Liszt Ferenc Kamarazenekar szólistáival teszi felejtetlenné az estét.

Székhelyi József és Trokán Péter

Szeptemberben újra Zsidó Fesztivál

giázhatunk is, hiszen Koncz Zsuzsa és zenekara legutóbbi lemezén kívül régi nagy slágereiből is hoz összeállítást. Zárásként a rockrajongók is örülhetnek, hiszen Révész Sándor két kiváló zenésszel kiegészülve ad koncertet.

Izgalmas és látványos színházi produkciókat láthatunk a Goldmark-teremben, ahol színpadra állítják többek között Karinthy Ferenc egyik drámáját, Nóti Károly leghíresebb bohózatát, de megnézhetik a Somnakaj című cigány musicalt is.

Különleges zenei kalandozásokra hívja a közönséget a Bethlen téri és a Hegedűs Gyula utcai Zsinagóga. Előbbi helyszínen Máramaros eltűnt zsidó közösségének népköltészeti emlékei szólnak meg újra. Utóbbiból csak egy példa: Malek Andrea ötvözi a jazzt a népzenevel.

Seress Rezső legendás dalai Óbudán hangzanak fel Fesztbaum Béla tolmácsolásában, míg a Magyar Rádió Márványtermében Korcsolán Orsolya hegedűművész hangversenyét élvezhetik.

A Fesztivál kezdete előtt, augusztus 27-én, ad otthont a Frankel Leó úti Zsinagóga „A zsidó népzene” című programnak egy vidám nyárbúcsúztató klezmeresten.

Bővebb információ és jegyek:

www.broadway.hu

www.zsidokulturalisfesztival.hu

Budapest Bár

Programok a Zsinagógánkban

2017. szeptember 3. (vasárnap) 20:00
Budapest Klezmer Band és
Budapest Bár

2017. szeptember 4. (hétfő) 20:00
Koncz Zsuzsa

2017. szeptember 5. (kedd) 20:00
Nemzetközi Kántorkoncert

2017. szeptember 6. (szerda) 20:00
To Meet Again - Trio Midnight feat,
Szakcsi - Tony Lakatos

2017. szeptember 7. (csütörtök) 20:00
Budapest Jazz Orchestra - Balázs János -
Gershwin-est

2017. szeptember 10. (vasárnap) 20:00
Sabbathsong Klezmer és a 100 Tagú
Cigányzenekar

2017. szeptember 14. (csütörtök) 20:00
Révész Sándor – „Rock and roll
közlegények” - akusztikus koncert

Jegyárak (programtól függően):
1.900-tól 12.900 forintig

Nyerjen jegyet a Dohány-koncertekre!

Az elmúlt évekhez hasonlóan játéka invitáljuk a Pesti Sölet olvasóit! A Zsidó Kulturális Fesztivál szervezői 7X2 jegyet ajánlottak fel azokra a programokra, amelyeknek a Dohány zsinagóga ad otthont. Nem kell mást tenni, mint az alábbi kérdésekre helyesen válaszolni. /Sokat segít a Fesztivál honlapjának böngészése./

A megfejtéseket augusztus 15-ig küldjék el email címünkre:

pestisolet@dohany-zsinagoga.hu, vagy levélben: 1075. Budapest Síp u. 12 (Dohány körzet). Bár a Pesti Sölet legközelebb szeptemberben jelenik meg, a helyes megoldásokat megtalálják majd a körzet honlapján:

www.dohany-zsinagoga.hu

A nyerteseket időben értesítjük.

1. Mi a Budapest Bár idei koncertsorozatának címe?

- A. Bár ez már nem bár
- B. 10 év 10 különleges koncert
- C. Klezmerre hangolva

Koncz Zsuzsa

2. Mikor lépett fel Koncz Zsuzsa legutóbb a Dohány utcai zsinagógában?

- A. 2008-ban
- B. 2010-ben
- C. 2011-ben

3. Kik lesznek a Nemzetközi Kántorkoncert főszereplői?

- A. Daniel Bouaziz, David D'Or, Rudas Dániel,
- B. Fekete László, Jürgen Frank Mylius, Zucker Immanuel
- C. Shmuel Barzilai, Nikola David és Nógrádi Gergely

4. Mi Szakcsi Lakatos Béla (Kerényi Miklós Gáborral és Müller Péter Sziámival közösen írt) musicalének címe?

- A. Szentivánéji álmom
- B. Piros karaván
- C. A bestia

5. Melyik Gershwin művet hallhatják biztos a szeptember 7-i koncertre ellátogatók?

- A. Porgy és Bess
- B. Egy amerikai Párizsban
- C. Kék rapszódia

6. Hány tagja van a 100 tagú cigányzenekarnak?

- A. 100
- B. 138
- C. 152

7. Mi (volt) Révész Sándor beceneve?

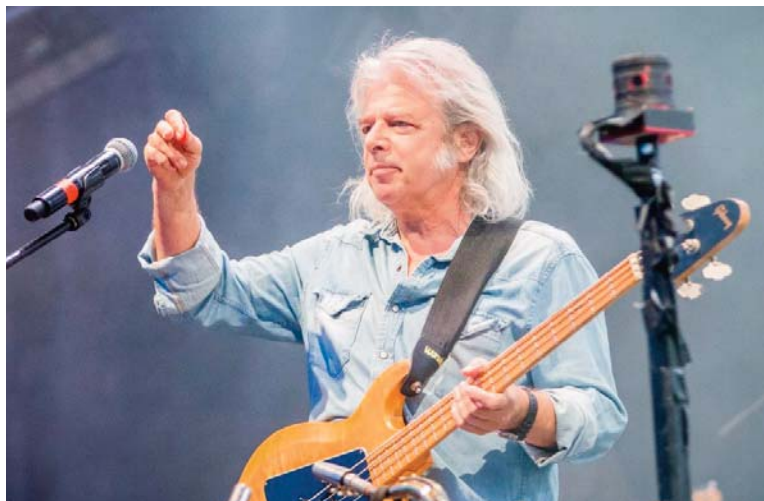
- A. Kölyök
- B. Srác
- C. Haver

Somló Tamás sírkőavatása és emlékkoncert

Július 19-én, szerdán (Támuz hó 25.) délután avatták fel a Kozma utcai temetőben Somló Tamás (Áhárajn Ben Zálmen) sírkövét, amely a Dohány utcai Zsinagóga Alapítvány támogatásával készült.

Az elmúlt évben elhunyt művész, a legendás LGT tagja sírkőavatásán a család mellett számos egykori zenésztárs és barát jelent meg.

A sírkő hátoldalán egy szöveg nélküli kotta áll, a Ha a csend beszélni tudna című dalé, amely Somló Tamás legkedvesebb nótája volt. Zenéjét ő szerezte, míg szövegét Adamis Anna írta.

A megemlékezésen többek között beszédet mondott: Kardos Péter főrabbi, illetve Gordon Gábor az Élet Menete alapítvány kuratóriumának elnöke. Míg Székelyi József, saját Somló Tamásról írt versét szavalta el.

*

Novemberben töltené hetvenedik életévét Somló Tamás énekes, basszusgitáros, szaxofonos, dalszerző, artista és jogász. A kiváló zenészt az óriási

hatású LGT tagjaként ismerhették legtöbben, de korábban az Omega zenekarban, valamint számos egyéb formációban - mint az Atlas, a Kex vagy a Non-Stop zenekar - is játszott. A tavaly elhunyt művészről méltó módon szeretne megemlékezni a család és a magyar zenész szakma, ezért egy nagyszabású koncerttel készülnek. „Somló Cirkusz” című előadással, a Sziget minusz 1. napján, augusztus 9-én várják közönséget a Magic Mirror sátorban

A Modern Art Orchestra jazz és kortárs zenei big band tagjai a dalok áthangszerelésében is segítettek, s a koncerten pedig kísérik majd a fellépőket. Az eseményen színpadra áll: Bródy János, Charlie, Dés László, Geszti Péter, Gerendás Péter, Tóth Vera és Tóth Gabi, illetve az Animal Cannibals, de feltűnik majd a Roy és Ádám, Mohamed Fatima és a Mary Popkids valamint sok pályatárs, barát és kolléga is és a családtagok is részt vesznek majd a koncerten. A Somló Cirkuszt Novák Péter állítja színpadra, műsorvezető pedig Tilla lesz.

Jahrzeit-napok a falnál

A Dohány utcai Zsinagógában a fekete gránitból készült Jahrzeit-falon a kis névtáblák alatti gyertyák évente öt alkalommal gyulladnak fel, s emlékeztetnek elhunyt hozzátartozóinkra, ismerősünkre. A négy Mázkir napon, vagyis Jajm Kippur, Smini Áceresz, Pészách 8. és Sovuajsz 2. napján és haláluk héber naptár szerinti évfordulóján – az előző estétől – világítanak szereteteinkért a gyertyák. A Jahrzeitnapon a reggeli i.tentisztelet után a közösség átmegy a falhoz és Káddist mond az elhunytért. Lapunkban továbbra is közreadjuk, hogy elhunyt szeretteiknek mikor van a Jahrzeitje. /Miatán lapunk a következő hónapban nem jelenik meg, így ezúttal nem csak az augusztusi, de a szeptemberi időpontokat is megtalálják itt./

Kárpáti György	augusztus 1.	Dr. Tímár Lórántné	augusztus 29.	Markovits Miriam	szepetember 11.	Rózsa Dezső	szepetember 25.
Szőnyi Sándorné	augusztus 2.	Kárpáti Györgyné	augusztus 29.	Sarlós Pál	szepetember 11.	Aladár Izrael Kertész	szepetember 25.
Dr.Bálint Imre	augusztus 6.	Dénes Istvánné Schwalb	Friderika	Steiner Mariann	szepetember 12.	Gáti László	szepetember 27.
Vadas Árpádné	augusztus 10.		szepetember 2.	Vámos (Weinstein) Ferenc		Frisch Szusza	szepetember 29.
Frölich Györgyné	augusztus 11.	Heisler László	szepetember 2.		szepetember 16.	Feuerverger Pál	szepetember 30.
Schiller Gyula	augusztus 16.	Silberer József	szepetember 4.	Dr. Váradi István	szepetember 17.	Jávor Zsuzsanna	szepetember 30.
Waldner Ferenc	augusztus 21.	Kardos József	szepetember 4.	Deák János	szepetember 19.	Ferenc Izrael	szepetember 30.
Blau Gábor	augusztus 22.	Z. Grünberg Vera	szepetember 5.	Halmi Sándorné	szepetember 19.	Zali Grünbaum Izrael	szepetember 30.
Izsák Vilmos	augusztus 22.	Streliczné Faragó Éva	szepetember 5.	Tardos Károlyné	szepetember 19.	Sara Nusbaum Izrael	szepetember 30.
Kunos Lászlóné	augusztus 23.	Lucy Lebovits	szepetember 6.	Boros László	szepetember 19.	Simó Tamás	szepetember 30.
Dr. Kende Györgyné	augusztus 28.	Reisz Margit	szepetember 7.	Szőgyényi Sándorné	szepetember 23.	Izidor Izrael	szepetember 30.
Rose Grünfeld	augusztus 28.	Brummer Lea	szepetember 8.	Gál (Báron) Márton	szepetember 24.	Margit Neumann Kertész	szepetember 30.

